

ONTWIKKELKANSEN VOOR IEDER KIND

Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Bladel 2025 - 2028

April 2025

Gemeente Bladel

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	5
Begrippenlijst	6
Hoofdstuk 1 - Onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente Bladel	7
<i>Kaders</i>	7
<i>Uitgangspunten onderwijsachterstandenbeleid 2025 - 2028</i>	7
<i>Doelen voor beleidsperiode 2025-2028</i>	8
Hoofdstuk 2 - Voorschoolse educatie.....	9
<i>Doelgroepdefinitie</i>	9
<i>Aanbod voorschoolse educatie</i>	9
<i>Kwaliteit</i>	10
<i>Indiceren, toeleiding en bereik</i>	10
Hoofdstuk 3 - Onderwijsachterstandenbestrijding op school.....	12
<i>Kader</i>	12
<i>Voorkomen van segregatie en bevorderen van integratie</i>	12
<i>Afstemming van toelatings- en inschrijfprocedures</i>	12
<i>OAB-activiteiten op school</i>	13
Hoofdstuk 4 - Overkoepelende thema's	14
<i>Doorgaande lijn</i>	14
<i>Van voor- naar vroegschool</i>	14
<i>Van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs</i>	14
<i>Ouderbetrokkenheid</i>	14
<i>Resultaatafspraken</i>	15
Hoofdstuk 5 - Afstemming met andere beleidsterreinen.....	16
<i>Jeugd</i>	16
<i>Kinder- en peuteropvang</i>	16
<i>Sociaal medische indicatie</i>	16
<i>Bijzondere bijstand</i>	16
<i>Verlengde peutertijd</i>	16
<i>Geldzorgen In de kinderopvang</i>	17
<i>Bibliotheek</i>	17
<i>Gezondheid - Kansrijke start in De Kempen</i>	18
<i>Basisvaardigheden</i>	18
<i>Vluchtelingenhulp</i>	18
Hoofdstuk 6 - Begroting	19
Literatuurlijst	20
Bijlage 1 – Terugblik op beleidsperiode 2020-2023.....	21

Voorwoord

Met onze kinderopvang- en onderwijspartners en het consultatiebureau (GGD) werken we samen om onderwijsachterstanden bij kinderen te voorkomen en te verminderen. We streven in 2025 naar de basis op orde. Dat betekent dat we samen alle doelgroepkinderen in beeld hebben. Om vervolgens met elkaar te bepalen waar we op in gaan zetten. Daarnaast willen we ook de gezamenlijke inzet versterken.

De aanpak van onderwijsachterstanden bij kinderen bekijken we hierbij ook met een bredere blik. Wij willen dat onze Bladelse kinderen veilig en gezond opgroeien. Het preventief wegnemen van mogelijke onderwijsachterstanden is van groot belang om dit te kunnen bereiken. Door een goede samenwerking tussen professionals, die actief bezig zijn met onze kinderen, kunnen we meer bereiken. Daarnaast hopen we door slimme inzet van ons onderwijsachterstandenbeleid de druk op individuele jeugdhulp te kunnen doen afnemen, door preventief ondersteuning te bieden aan risicogroepen. Niet alleen de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid gaan we samen doen. Ook bij het ontwikkelen van deze beleidsnota zijn onze partners betrokken en is hun input meegenomen. Ik zie er naar uit, de in deze nota benoemde richting ten aanzien van de kinderopvang, samen met het onderwijs, de GGD en andere partners, te gaan uitvoeren.

Hanneke van Dongen-Hermans, wethouder onderwijs

April, 2025

Inleiding

Het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van de gemeente Bladel geldt voor de periode 2025-2028. Aanleiding voor dit beleid is het verouderd beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de hernieuwde afspraken die in 2024 en 2025 zijn gemaakt met onderwijs, kinderopvang, GGD en andere relevante partners rondom het terugdringen van onderwijsachterstanden.

Eén van de beste instrumenten die de gemeente in handen heeft om onderwijsachterstanden aan te pakken is de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van VVE en daarmee ook voor het waarborgen en bevorderen van de kwaliteit van VVE. Daarbij gaat het zowel om het monitoren van het proces als het in kaart brengen van de opbrengsten van VVE. Het doel is altijd dat kinderen maximaal profiteren van het VVE aanbod en dat de doelgroep zo volledig mogelijk bereikt wordt. VVE neemt daarom een centrale plek in binnen dit OAB.

De gemeente ontvangt van het Rijk geormerkte middelen om deze wettelijke taak uit te voeren, de 'Gemeentelijke Onderwijs Achterstandenbeleid middelen' (GOAB). Deze middelen worden toegekend voor een periode van vier jaar. De huidige GOAB-periode loopt van 2023 tot en met 2026. Het Uitvoeringsplan Onderwijsachterstandenbeleid Bladel (Gemeente Bladel, 2025) loopt daarom tot en met 2026. Voor de doelstellingen uit dit OAB willen we langer de tijd nemen, zodat het goed uitgevoerd kan worden.

De aanpak van onderwijsachterstanden in Bladel reikt verder dan alleen VVE. Ook de inzet op warme overdracht, een doorgaande ontwikkellijn en ouderbetrokkenheid vormt een belangrijk onderdeel van dit beleid.

Dit OAB heeft als doel onderwijsachterstanden van de kinderen in Bladel, met name kinderen met (verhoogde kans op) taalachterstanden, vroegtijdig te signaleren en te bestrijden. De hoofdlijnen van dit OAB zijn gebaseerd op de wettelijke kaders. Op basis daarvan zijn zeven doelen geformuleerd, die als leidraad dienen binnen dit beleidsdocument. In het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025) worden de bijbehorende resultaten en acties geformuleerd. Tot slot is de begroting/financiële onderbouwing van de OAB-middelen toegevoegd aan het stuk.

In het Lokaal Educatief Agenda-overleg (LEA-overleg) worden jaarlijks de doelen en resultaten vastgesteld en wordt de voortgang van het OAB gemonitord. De VVE-werkgroep zet acties uit en voert de uitvoeringsagenda uit. Tijdens het directeurenoverleg wordt onder andere ingegaan op de thema's rondom segregatie, integratie en toelatings- en aanmeldingsprocedures.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staan de wettelijke kaders beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 beschreven hoe de voorschoolse voorziening eruit ziet en wat daar zoal gebeurt ten aanzien van (risico's op) spraak- en of taalontwikkeling. In hoofdstuk 3 en 4 is aandacht voor het onderwijs en de activiteiten die zowel binnen de vroegschool (groep 1 en 2), maar ook in het verdere onderwijs wordt uitgevoerd ten aanzien van onderwijsachterstanden. In hoofdstuk 5 is de samenwerking met overige beleidsterreinen terug te lezen. Het beleidsdocument wordt afgesloten met de begroting van de OAB middelen.

Begrippenlijst

Begrip	Afkorting	Definitie
Ondersteuningsteam 4-	OST4-	Het OST4- is een overleg waar GGD, CJG+, VE aanbieder en onderwijs samenkomen met ouders om de ondersteuningsbehoefte van het kind te bespreken
Voorschoolse educatie	VE	Voorschoolse educatie is een programma voor kinderen van 2,5 tot 5 jaar gericht op spraak- en taalontwikkeling en bedoeld voor kinderen met (een risico op) een ontwikkelingsachterstand.
Voor- en vroegschoolse educatie	VVE	Vroegschoolse educatie is vergelijkbaar met voorschoolse educatie, maar dan gericht op kinderen in groep 1 en 2 van het basisonderwijs (kinderen tot 6 jaar).
Doelgroepkinderen		Kinderen met een VE indicatie in groep 1 en 2 van de basisschool.
Doelgroeppouter		Peuter in de leeftijd van 2 tot 4 jaar die op basis van een indicatie, van de GGD, in aanmerking komt voor voorschoolse educatie
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB	Beleid met als doel onderwijsachterstanden van de kinderen in Bladel, met name kinderen met (verhoogde kans op) taalachterstanden, vroegtijdig te signaleren en te bestrijden
Ouderbetrokkenheid		Ouders voelen zich (mede) verantwoordelijk voor de (school)ontwikkeling van het kind.
Ouderparticipatie		Actieve deelname van ouders aan activiteiten bij de (voor)school.
Educatief partnerschap		Een wederzijdse betrokkenheid van ouders en leerkrachten waarin ze samen condities willen creëren waaronder kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en leren.
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst	GGD	Ook wel het consultatiebureau.
Centrum Jeugd en Gezin+ De Kempen	CJG+ De Kempen	Het CJG+ geeft professioneel advies en hulp aan alle ouders en kinderen uit de gemeenten Bergelijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.
Taalontwikkelingsstoornis	TOS	Een neurocognitieve ontwikkelingsstoornis: taal wordt minder goed verwerkt in de hersenen.
Lokaal Educatieve Agenda	LEA	Een bestuurlijk overleg tussen gemeente, onderwijs en kinderopvang.

Hoofdstuk 1 - Onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente Bladel

Kaders

Wet OKE

De gemeente moet in het kader van de bestrijding van onderwijsachterstanden voldoen aan de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE). In deze wet staat dat de gemeente ontwikkel- en onderwijskansen van kinderen in de leeftijd van twee en een half jaar tot zes jaar, die een risico lopen op achterstand, moet vergroten. Met tevens een verplichting voor de gemeente om te zorgen voor een goed, dekend voorschools aanbod voor alle jonge kinderen met een taalachterstand.

Overige wetgeving

De wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (wet IKK), de wet op het Primair onderwijs (WPO) en de wet op het voorgezet onderwijs 2020 (WVO 2020) zijn drie wetgevingen waar de partners in het primair onderwijs en kinderopvang ook aan dienen te voldoen in relatie tot voor- en voerschoolse educatie. De wet IKK is sinds 2018 van kracht. Het doel van de wet is om de kwaliteit van kinderopvang te verbeteren. Kwaliteitseisen zijn uitgewerkt in het Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voerschoolse Educatie, Besluit Kwaliteit Kinderopvang en in de Regeling Wet Kinderopvang. Vanuit de WPO en de WVO 2020 heeft de gemeente als taak om minimaal één keer per jaar te overleggen met schoolbesturen van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs en de houder van de kinderdagopvangvoorziening met aanbod van voerschoolse educatie. Dit overleg is de Lokaal Educatieve Agenda, ook wel het LEA overleg. Het doel hiervan is om gezamenlijk afspraken te maken over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en het afstemmen van de inschrijvings- en toelatingsprocedures. Schoolbesturen ontvangen middelen van het Rijk voor hun eigen onderwijsachterstandenbeleid.

Geormerkte middelen

Voor de uitvoering van de wet OKE ontvangt de gemeente een geormerkt budget van het Rijk, waarover jaarlijks een verantwoording afgelegd dient te worden. Het Rijk heeft een landelijke OAB periode van vier jaar. Na die vier jaar dienen de niet ingezette middelen terugbetaald te worden aan het Rijk. Een bedrag tot 50% van het budget van het voorgaande jaar mag worden meegenomen naar de nieuwe beleidsperiode. De huidige OAB periode loopt van 2023 tot en met 2026.

Uitgangspunten onderwijsachterstandenbeleid 2025 - 2028

Het onderwijsachterstandenbeleid zien we als een gezamenlijk middel van onderwijs, opvang en gemeente om onderwijsachterstanden aan te pakken. De hoofdlijnen in dit beleidsdocument zijn afgeleid uit de bovengenoemde kaders. Daarnaast zijn de doelen van de beleidsnota 'Voor- en voerschoolse educatie 2020-2023' geëvalueerd. Bevindingen uit de evaluatie zijn meegenomen in het nieuwe beleidsdocument. De evaluatie is terug te lezen in bijlage 1. Hieronder volgen de uitgangspunten voor het OAB 2025 – 2028.

1. De wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente om voor een voldoende gespreid en kwalitatief goed aanbod van voerschoolse educatie te zorgen voor peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar oud.
2. Het zorgen voor een zo groot mogelijke deelname aan het voerschoolse aanbod van kinderen met een VVE indicatie.
3. Duidelijke subsidie-afspraken met de kinderopvang over de voerschool.
4. Heldere werkafspraken met betrekking tot indicering en toeleiding van kinderen, naar het voerschoolse aanbod, samen met de GGD.
5. Betrouwbare cijfers van het aantal indicaties en het aantal verzilverde indicaties.
6. Het monitoren van cijfers.
7. Resultaatafspraken met voor- en voerschool.
8. Warme overdracht van voor- naar voerschool en van PO naar VO.
9. Een doorlopende leerlijn van voor- naar voerschool en van PO naar VO.
10. Twee keer per jaar LEA overleg.

11. Overzicht van de te besteden middelen voor onderwijsachterstandenbeleid in de vorm van een begroting.

Doelen voor beleidsperiode 2025-2028

Voortvloeiend uit de eerder genoemde uitgangspunten zijn samen met het onderwijs, de kinderopvang en de GGD de volgende doelen gesteld voor de komende beleidsperiode:

1. VE indicaties worden afgegeven op basis van de vastgestelde doelgroepdefinitie.
2. 100% van de geïndiceerde kinderen zijn in beeld bij de GGD en worden gemonitord.
3. 100% van de geïndiceerde kinderen maakt gebruik van een vorm van VE aanbod; groepsaanbod in Bladel of Hapert of thuisaanbod in de andere kernen.
4. Alle basisscholen hebben in beeld welke kinderen doelgroepkinderen zijn.
5. Er is inzicht in de cijfers van de VE indicaties en deze kunnen geduid worden. Daarmee kan verklaard worden waar en waarom er sprake is van bereik en non-bereik.
6. Er is een alternatief VE aanbod in de kernen Casteren, Hoogeloon en Netersel voor doelgroepkinderen die geen gebruik maken van het aanbod in Bladel en Hapert. Het alternatieve aanbod is een VE thuisprogramma.
7. Voor- en vroegschool stemmen met elkaar de doorgaande ontwikkellijn af en zetten acties uit om dit te versterken.

Hoofdstuk 2 - Voorschoolse educatie

Voorschoolse educatie is het eerste deel van de totale VVE indicatie. Voorschoolse educatie is bedoeld voor kinderen van 2,5 – 4 jaar. In gemeente Bladel is gekozen voor een bredere doelgroep en kunnen kinderen vanaf 2 jaar geïndiceerd worden met een VVE indicatie. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe en op basis waarvan kinderen geïndiceerd worden, hoe het VE aanbod eruitziet en aan welke kwaliteiten het dient te voldoen, hoe kinderen worden toegeleid naar het aanbod en gestelde doelen ten aanzien van de ontwikkeling van het kind.

Doelgroepdefinitie

Samen met de basisscholen, kinderopvang, GGD en Kempengemeenten is de doelgroepdefinitie geëvalueerd. Een brede doelgroepdefinitie blijft behouden. Er wordt met de doelgroepdefinitie aangesloten op de gestelde indicatoren van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Dat is geen verplichting, maar de achtergrondkernmerken geven wel een indicatie van de risico's op onderwijsachterstanden (GOAB, 2025). De vier indicatoren die het CBS heeft opgesteld zijn:

- Opleidingsniveau van beide ouders
- Land van herkomst van beide ouders
- Verblijfsduur van de moeder in Nederland
- Gezin in schuldsanering

Het is belangrijk om kinderen al vroeg in beeld te krijgen. Niet alleen voor het vroeg signaleren van een risico op een achterstand in de spraak/taalontwikkeling, maar ook voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar krijgen een indicatie op basis van één of meerdere criteria, zoals hieronder geformuleerd.

- a) Het kind heeft (een risico op) een achterstand in de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- b) Het kind heeft (een risico op) een achterstand in de spraak/taalontwikkeling;
- c) Het kind heeft (een risico op) een spraak- of taalachterstand in de Nederlandse taal, bij wie de thuistaal niet Nederlands is. Hiervoor geldt dat een indicatie wordt afgegeven als er sprake is van minimaal één andere risicofactor, zoals beschreven in criteria a, b en d;
- d) Er is sprake van gezins- en/of omgevingskenmerken die de ontwikkeling(skansen) van een kind negatief beïnvloeden of beperken, en het ontbreekt aan beschermende factoren:
 - Geldzorgen/schuldenproblematiek
 - Lichamelijke, psychische of psychiatrische problemen bij ouder(s)/verzorger(s)
 - Taalomgeving thuis onvoldoende stimulerend: beperkte basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden), niet/nauwelijks voorlezen, weinig spelactiviteiten/interactie tussen ouder/verzorger en kind.
 - Langdurige werkloosheid/arbeidsongeschiktheid
 - Ontbreken sociaal netwerk
 - Alcohol/drugs/gokverslavingsproblematiek
 - Gebrek aan aandacht en/of verzorging (psychisch en/of uiterlijk waarneembaar)

De jeugdverpleegkundige van de GGD beoordeelt of een kind in aanmerking komt voor een indicatie. De manier waarop dit beoordeelt wordt, wordt in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025) toegelicht.

Taalontwikkelstoornis

Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) zijn gebaat bij een maatwerkgerichte aanpak in een gespecialiseerde kinderopvang. Vanwege de wachtlijsten bij gespecialiseerde kinderopvang, kan het peuterprogramma een goede overbrugging zijn. In veel gevallen start een kind dan ook bij de kinderopvang en wordt later geconstateerd dat er sprake is van TOS.

Aanbod voorschoolse educatie

In Bladel en Hapert is het groepsaanbod voor voorschoolse educatie georganiseerd bij de VE aanbieder. Groepsaanbod sluit het beste aan bij de ontwikkelbehoeften van jonge kinderen. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen met een VE indicatie. Kinderen leren veel van elkaar in een stimulerende omgeving met professionals. Dat is dan ook een gedragen visie van de samenwerkingspartners in Gemeente Bladel.

In het groepsaanbod bij de VE aanbieder wordt gewerkt met een erkend voorschools programma en daarnaast heeft de pedagogisch medewerker aanvullende vaardigheden verworven ten aanzien van taal en kennis voor de voorschoolse educatie. Kinderen met een VE indicatie nemen daar vier dagdelen per week

deel aan het aanbod. Ook kinderen uit de kernen Netersel, Casteren en Hoogeloon zijn daar welkom om deel te nemen aan het groepsaanbod.

Voor ouders die woonachtig zijn in de kernen Casteren, Hoogeloon en Netersel en niet de mogelijkheid hebben om naar Bladel of Hapert te komen, biedt de gemeente een VE thuisprogramma Opstapje aan. Dit alternatief wordt in overleg tussen GGD en gemeente ingezet met als doel het bereik te vergroten en de drempel naar het groepsaanbod van VE te verlagen.

De eerste stap is altijd kijken naar de mogelijkheid om gebruik te maken van het groepsaanbod. Individueel thuisaanbod wordt pas ingezet als gebruik maken van het groepsaanbod niet mogelijk is.

Kwaliteit

In het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie staan de kwaliteitseisen voor het aanbod van VE opgenomen (GOAB, 2025).

Basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

- Er moet minimaal 960 uur VE per kind aangeboden worden tussen 2,5 jaar en vier jaar.
- Er mag niet meer dan 6 uur per dag VE aangeboden worden
- De groep mag maximaal uit 16 kinderen bestaan, met minimaal één pedagogisch medewerker per acht kinderen.
- In het pedagogisch beleidsplan moet een apart onderdeel worden opgenomen over VE.
- Er moet gewerkt worden met een erkend voorschools programma.
- De voorschool moet een opleidingsplan hebben voor de medewerkers en een pedagogisch beleidsplan.
- Een pedagogisch beleidsmedewerker/coach VE moet werkzaam zijn binnen de voorschool. Het aantal uren is wettelijk vastgelegd en afhankelijk van het aantal geïndiceerde kinderen.
- Voorschoolse educatie vindt plaats binnen een kindcentrum/kinderdagverblijf. Niet bij een gastouder.
- De beroepskracht VE moet voldoen aan de kwalificatie eisen voor pedagogisch medewerker.
- De beroepskracht VE moet aantoonbaar beschikken over niveau 3F voor mondelinge taalvaardigheid en lezen (Nederlands).
- De beroepskracht VE moet specifieke scholing hebben gevolgd waardoor hij/zij beschikt voor actuele kennis en vaardigheden VE.

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0027961/2022-01-01>

Samen met De Kempengemeenten (Bergeijk, Eersel, Bladel en Reusel-de Mierden) zijn een aantal afspraken gemaakt ten aanzien van de kwaliteit. Hier is voor gekozen, omdat we binnen De Kempen met dezelfde VE partner en GGD werken. De kwaliteitsafspraken zijn terug te lezen in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025).

Indiceren, toeleiding en bereik

Indiceren

De jeugdverpleegkundige bij de GGD indiceert kinderen tijdens de consulten. Kinderen in gemeente Bladel mogen vanaf 18 maanden geïndiceerd worden en vanaf twee jaar gebruik maken van het VE aanbod. Het proces van indiceren staat beschreven in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025).

Toeleiding en bereik

Bij bereik maken we een onderscheid tussen aanbod (aantal gerealiseerde gesubsidieerde voorschoolse kindplaatsen voor doelgroepkinderen) en het gerealiseerde bereik (aantal doelgroepkinderen dat daadwerkelijk gebruik maakt van een gesubsidieerde voorschoolse kindplaats). Met de samenwerkingspartners (gemeente, jeugdverpleegkundige en aanbieder voorschool) en De Kempengemeenten zijn afspraken gemaakt over de toeleiding naar het aanbod. De afspraken zijn terug te lezen in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025).

Bereik en non-bereik

Het CBS-dashboard 'Verwachte onderwijsachterstanden' biedt inzicht in het verwachte aantal doelgroepeuters en basisschoolkinderen met (risico op) een onderwijsachterstand. Voor 2024 voorspelde het CBS vijftien doelgroepeuters in Bladel met (een risico op) onderwijsachterstanden (CBS, 2024). Op peildatum 31-1-2025 zijn 33 VE-indicaties afgegeven aan kinderen van 2 tot 4 jaar oud, waarvan veertien kinderen

deelnemen aan het groepsaanbod op een VE locatie. Dit wordt ook wel het 'bereik' genoemd. Negentien van de 33 indicaties zijn niet bekend bij het groepsaanbod bij een VE locatie. Deze kinderen maken geen of niet volledig gebruik van het VE aanbod. Dit heet ook wel het non-bereik.

In de meeste gevallen wordt een VE indicatie niet verzilverd, omdat ouders kiezen voor opvang bij een andere kinderopvanglocatie of gastouder, die geen VE aanbiedt. In gemeente Bladel zijn er verschillende kinderopvangorganisaties, waarvan één aanbieder met VE.

Ook culturele aspecten kunnen van invloed zijn op het bereik van de doelgroep. Ouders met een niet westerse achtergrond hebben soms geen ervaring met kinderopvang op jonge leeftijd van het kind, kiezen voor opvang binnen de familie en/of vinden het belangrijk om het kind eerst de eigen cultuur te leren, alvorens het de Nederlandse cultuur leert.

Ondersteuningsteam 4-

Ondersteuningsteam 4- (OST4-) is een initiatief vanuit onderwijs en VE aanbieder voor ondersteuning van kinderen jonger dan vier jaar en hun ouders. Het is een overlegvorm waar onderwijs, kinderopvang (VE aanbieder), Centrum voor Jeugd en Gezin De Kempen (CJG+ De Kempen), GGD en ouders bij aansluiten. Elk kind met een VE indicatie van 3,5 jaar wordt besproken in een OST4-. Tijdens het overleg wordt de voortgang van het kind besproken en kijken alle partijen samen wat er nodig is om het kind zo goed mogelijk te laten ontwikkelen. Het ondersteuningsteam wordt breder ingezet dan alleen voor de doelgroepkinderen. In dit beleidsdocument richten we ons op de inzet van OST4- in relatie tot de doelgroepkinderen.

Uit onderzoek van De Vries (2024) blijkt dat de instroom van kinderen jonger dan vijf jaar in speciaal onderwijs groot is. De wachtlijsten voor speciaal onderwijs nemen toe. Bij het grootste deel van de kinderen wordt vóór de start in het basisonderwijs al de verwijzing naar speciaal onderwijs gemaakt. Vroege inzet van VE en afstemming met partners draagt bij aan het tijdig bieden van passende ondersteuning. Hierdoor kan instroom in het speciaal onderwijs worden uitgesteld of zelfs voorkomen.

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is een actieve samenwerking en goede communicatie tussen ouders, medewerkers van de voor- en vroegschoolse voorzieningen, onderwijsinstellingen en andere partijen rondom het kind. Te denken valt aan de GGD of CJG+. Het gaat zowel om thuisgerichte betrokkenheid, zoals ontwikkelgerichte activiteiten thuis, als (voor) schoolgerichte betrokkenheid. Bijvoorbeeld deelname aan activiteiten. Ouders worden betrokken bij het stimuleren en ondersteunen van de ontwikkeling van hun kind. Een hoge ouderbetrokkenheid verbetert sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling bij kinderen (GOAB, 2025).

Ook op dit onderwerp zijn gezamenlijke afspraken gemaakt, met de samenwerkingspartners (gemeente, jeugdverpleegkundige en aanbieder VE) en De Kempengemeenten, en deze zijn terug te lezen in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025).

Ondanks dat de gemeente hier geen wettelijke taak in heeft, is er wel de ambitie om kinderopvang en onderwijs te ondersteunen de ouderbetrokkenheid te stimuleren.

Hoofdstuk 3 - Onderwijsachterstandenbestrijding op school

Kader

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanbod voor (het voorkomen van) onderwijsachterstanden voor kinderen tot 4 jaar en schoolbesturen voor onderwijsachterstandsactiviteiten op de basisscholen. Het Rijk verwacht dat gemeenten en schoolbesturen hierover afstemmen en samen met de kinderopvang de doorgaande lijn van het voorschoolse aanbod naar de basisschool bewaken. In de LEA bepalen we de agenda, en bespreken we op bestuurlijk niveau de voortgang op deze thema's, de uitvoering hiervan ligt bij de directeurenoverleggen en de voor- en vroegschoolse werkgroep.

Gemeenten hebben de mogelijkheid (is geen wettelijke verplichting) om bij te dragen aan onderwijsachterstandsactiviteiten in het basisonderwijs. Gemeenten hebben wel een wettelijke taak in het bespreken van de volgende thema's met het onderwijs: 'bevorderen van integratie', 'voorkomen van segregatie' en 'afstemming van toelatings- en inschrijvingsprocedures'.

Voorkomen van segregatie en bevorderen van integratie

De Inspectie van het Onderwijs heeft segregatie gedefinieerd als '*de ongelijke verdeling over scholen van leerlingen met verschillende etnische, sociale of andere individuele kenmerken*' (Inspectie van het onderwijs, 2020). Het voorkomen van segregatie houdt in dat we voorkomen dat leerlingen met een onderwijsachterstand in een aparte groep terecht komen. Dat leerlingen met een bepaalde achtergrond naar één school gaan, in een dorp waar meerdere keuzes zijn. Met de definitie van de onderwijsinspectie in het achterhoofd, is besproken wat de visie op dit thema is en hoe we daar uitvoering aan willen geven.

In gemeente Bladel is het uitgangspunt dat alle kinderen zo goed mogelijk integreren en dat segregatie wordt voorkomen. In Nederland hebben alle ouders keuzevrijheid met betrekking tot de school die zij kiezen voor hun kind. Vanuit de gemeente kan en mag niet actief gestuurd worden op de schoolkeuze.

In de praktijk zien basisscholen een verschillende leerlingenpopulatie op de scholen. Kinderen die gebruik maken van het aanbod op de VE locaties stromen in veel gevallen in op de school waar het VE aanbod is. Dat terwijl een basisschool dichterbij de eigen woning in veel gevallen ook beschikbaar is. Bekendheid van de verschillende scholen in de gemeente lijkt dan ook een belangrijke voorwaarde om ouders een keuze te laten maken. Hier wordt de komende periode op ingezet.

Daarnaast lijkt het woningbouwbeleid invloed te hebben op de verdeling van leerlingen over scholen. In de komende periode zal dit thema verder worden gevolgd en geanalyseerd. In de Kempengemeenten Bergeijk, Eersel, Bladel en Reusel-de Mierden is de *Kempische visie op wonen 2024-2028* vastgesteld.

De afwezigheid van VE locaties in de kernen Casteren, Hoogeloon en Netersel kan zorgen voor ongelijke kansen. Door een alternatief thuisaanbod aan te bieden voor kinderen in de betreffende kernen is het doel om de ongelijke kansen zo beperkt mogelijk te laten zijn. De effecten van zowel de verandering van VE locaties als het thuisaanbod worden in deze periode nauw gevolgd.

In de komende beleidsperiode gaan we met elkaar in gesprek over hoe we de integratie kunnen bevorderen en de segregatie kunnen voorkomen. Welke keuzes worden op gemeentelijk niveau gemaakt en welke gevolgen heeft dat op dit thema? Een van de doelen is om (in)zicht te krijgen op de leerlingpopulatie. Hoe ontstaat de leerlingpopulatie? Welke factoren zijn van invloed? Wanneer er meer (in)zicht is, kunnen verschillen in leerlingpopulatie verklaard worden en kunnen scholen daar op anticiperen.

Daarnaast wordt ook de samenwerking met bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk versterkt. De vrijwilligers bij Vluchtelingenwerk kunnen ouders het aanbod en de diversiteit van de verschillende scholen in gemeente Bladel laten zien. Het doel daarvan is het stimuleren van spreiding en integratie bevorderen.

Afstemming van toelatings- en inschrijvingsprocedures

Met de samenwerkingspartners is bepaald hoe toelatings- en inschrijvingsprocedures worden afgestemd. Het is vooral van belang dat het woningbouwbeleid van de gemeente goed wordt meegenomen. Door jaarlijks een leerlingenprognose op te stellen, waarin het woningbouwprogramma wordt meegenomen, is er zicht op de mogelijke ontwikkelingen en verwachtingen ten aanzien van leerlingen.

OAB-activiteiten op school

Burgerschap is een thema waarop wordt ingezet door de basisscholen en voortgezet onderwijs. Er wordt door de scholen beleid opgesteld waarin wereldburgerschap, afgestemd op de leerlingenpopulatie, vakoverstijgend wordt aangeboden. Pijlers die daarin terugkomen zijn: doelgericht, in samenhang en afgestemd op leerlingenpopulatie en de wijk.

Daarnaast biedt de gemeente op dit moment een financiële bijdrage aan het nieuwkomersonderwijs in het basisonderwijs. De vorm en de duur van de financiering worden geëvalueerd. Er wordt gezocht naar een meer duurzame besteding van de middelen, zodat alle scholen profijt hebben van de middelen in plaats van één nieuwkomersvoorziening. Het doel is dat alle leerkrachten zo goed mogelijk voorbereid zijn op de komst van niet-Nederlandstalige leerlingen.

Het voortgezet onderwijs kent een integratieklas en een internationale schakelklas (ISK) en werkt samen met het primair onderwijs.

Hoofdstuk 4 - Overkoepelende thema's

Doorgaande lijn

Met een doorgaande lijn bedoelen we de ononderbroken ontwikkelingslijn van kinderen van 0 tot 13 jaar, waarbij het kind centraal staat. Gemeenten en de kinderopvang zijn verantwoordelijk voor de voorschoolse periode en het basisonderwijs voor de vroegschoolse periode. De doorgaande lijn wordt sterker als een kind doorstroomt tussen samenwerkende VVE-partners binnen de gemeenten en als professionals ontwikkelingsinformatie overdragen, goed samenwerken en hun handelen afstemmen. De werkafspraken zijn terug te lezen in het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025).

Van voor- naar vroegschool

Voor een goede overgang van voor- naar vroegschool, de doorgaande lijn, vereist een gedeelde visie van voorschool en vroegschool. Dit maakt een warme overdracht mogelijk en optimaliseert de doorgaande leer- en ontwikkelingslijn.

De visie is dat kinderen in beeld zijn om (het risico op) onderwijsachterstanden te voorkomen. OST4- wordt ingezet om te zorgen dat alle kinderen in beeld zijn én er een warme overdracht tussen voorschool en vroegschool plaatsvindt.

Van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs

Onderwijs vindt het belangrijk dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Zo wordt een systeem gebruikt met leerlinggegevens en vindt er een overdracht op leerlingniveau plaats vanuit de leerkracht van groep 8 en/of de intern begeleider naar het voortgezet onderwijs. Op deze manier wordt ook de doorgaande lijn van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs verstevigd en draagt het bij aan de samenwerking.

Ouderbetrokkenheid

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting ten aanzien van ouderbetrokkenheid. De Inspectie van het Onderwijs verwacht wel dat gemeenten het initiatief nemen om het gesprek hierover te voeren en er aandacht voor te hebben binnen de gemeente. In gemeente Bladel zien we het belang om in te zetten op ouderbetrokkenheid in. Omdat gemeente en voor- en vroegscholen elkaar hard nodig hebben, als het gaat om ouderbetrokkenheid binnen VVE, willen we dit gezamenlijk gaan aanpakken. Er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich (mede)verantwoordelijk voelen voor de (school)ontwikkeling van hun kinderen (NJI, 2017). Dit uit zich in deelname aan vrijwilligersactiviteiten op school, ondersteunen bij huiswerk of het stimuleren van ontwikkelingsactiviteiten thuis.

Niet alleen de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs is van belang, maar ook de betrokkenheid vanuit onderwijs bij de ouders. Een belangrijke vraag hierin is hoe voor- en vroegschool zo goed mogelijk kan aansluiten bij de ouders. Daarnaast is het versterken van de kennis en vaardigheden van pedagogisch medewerkers en leerkrachten belangrijk.

In de nieuwe OAB-beleidsperiode wordt meer ingezet op ouderbetrokkenheid met specifieke aandacht voor:

- Vluchtelingenouders;
- Laaggeletterde ouders;
- Ouders van VE- geïndiceerde kinderen die geen gebruik maken van het VE-aanbod.

Het eerste doel is om ouders bekend te maken met het aanbod. Daarnaast wat het nut en de noodzaak is van het VE aanbod. Deze taak ligt bij de GGD tijdens de consultatiemomenten.

We kunnen hiermee stellen dat de focus ligt op het versterken van de ouderbetrokkenheid. Daar waar mogelijk, is het stimuleren van het educatief partnerschap een stip op de horizon om samen naar te streven.

Resultaatafspraken

Gemeente Bladel en de schoolbesturen zijn wettelijk verplicht om met elkaar afspraken te maken over wat de vroegschoolse educatie moet opleveren voor kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar (WPO art. 167, lid 1b). Dit worden resultaatafspraken genoemd. Resultaatafspraken zijn bedoeld om met elkaar het gesprek te voeren over de voortgang van de bestrijding van onderwijsachterstanden. Hierbij ligt de primaire focus op taalachterstand. Omdat je te maken hebt met een doorgaande lijn van voor- naar vroegschool, hebben we ook met de voorschool resultaatafspraken geformuleerd. De resultaatafspraken sluiten aan op de resultaatafspraken van de vroegschool.

De resultaatafspraken zijn een logisch vervolg op de doelen die we met elkaar gesteld hebben voor de periode 2025-2026.

Gemeente:

1. Gemeente en partners zetten zich in om 100% van de geïndiceerde peuters te bereiken.
2. Gemeente borgt de kwaliteit en voert daarover het gesprek in de bestaande overleggen, zie bijlage 2.
3. Gemeente monitort het bereik op basis van de cijfers van de GGD.
4. Er is een alternatief VE- aanbod (in de kernen Casteren, Hoogeloon en Netersel) voor doelgroepkinderen die geen gebruik (kunnen) maken van de voorschoolse educatie in Bladel of Hapert.

GGD:

1. GGD geeft een VE-indicatie af op basis van de doelgroepdefinitie.
2. GGD volgt alle kinderen met een VVE indicatie.
3. GGD informeert scholen actief over kinderen met een VVE indicatie.
4. GGD sluit aan bij alle OST4- overleggen van kinderen met een VVE indicatie.

Voorschool:

1. Het aantal geïndiceerde kinderen dat gebruik maakt van VE op de kinderopvang of van een VE-thuis programma is 100%.
2. We hebben inzicht in betrouwbare cijfers en achterliggende redenen rondom het bereik en non- bereik van doelgroepkinderen.

Vroegschool:

1. Iedere school monitort de ontwikkeling van het kind.
2. Onderwijs heeft alle VE kinderen in beeld.
3. Iedere school heeft een kwaliteitskaart op de volgende thema's: VVE, OAB en ouderbetrokkenheid

Hoofdstuk 5 - Afstemming met andere beleidsterreinen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een sluitend netwerk van voorzieningen, zodat kinderen de opvang, het onderwijs en de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Om dit zo integraal mogelijk aan te pakken, wordt de samenwerking en afstemming met andere beleidsterreinen opgezocht. In dit hoofdstuk wordt de samenwerking met de diverse beleidsterreinen nader toegelicht.

Jeugd

OST4- is één van de overleggen waar het CJG+ De Kempen bij aansluit. De rol van CJG+ De Kempen tijdens dit overleg is om de ondersteuning zo nodig op te schalen. CJG+ De Kempen is de toegang tot jeugdhulp.

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda jeugd (verder; Hva) stelt dat jeugdhulp steviger verbonden dient te worden aan aanpalende domeinen, zoals onderwijs en bestaanszekerheid. Daarnaast stelt de Hva dat problematiek in de context van het gezin opgepakt dient te worden. Niet altijd is jeugdhulp voor een kind de meest passende hulp, bijvoorbeeld omdat problemen worden veroorzaakt door stress of schulden van ouders. Hierdoor ontstaan ook hardnekkige achterstanden op andere gebieden, zoals mentale en fysieke gezondheid, onderwijs, werk, opvoeding en veiligheid. Tevens worden stevige lokale teams steeds belangrijker die aan vroegsignalering doen, zelf hulp kunnen bieden en de juiste expertise inschakelen (zoals integrale vroeghulp) wanneer nodig. VVE sluit hier goed op aan.

Kinder- en peuteropvang

Alle kinderen in Bladel kunnen gebruik maken van kinder- of peuteropvang. Kinderen met een VE-indicatie kunnen daarnaast ook gebruik maken van het VE-aanbod. Ouders met recht op kinderopvangtoeslag vragen deze aan en betalen daarmee netto een inkomensafhankelijke bijdrage voor kinder- of peuteropvang. Om ook de peuters waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag voor te bereiden op de basisschool, faciliteert de gemeente voor deze peuters peuteropvang. De voorwaarden om gebruik te kunnen maken van deze regeling zijn terug te vinden in de '*Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie gemeente Bladel 2024*'. Daarmee kunnen peuters, van deze ouders zonder kinderopvangtoeslag toch 8 uur per week naar de peuteropvang.

Sociaal medische indicatie

Gezinnen kunnen (tijdelijk) ondersteund worden met een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang via de Sociaal Medische Indicatie (SMI). De SMI wordt afgegeven door bijvoorbeeld de GGD of het CJG+. De doelgroep van SMI bestaat uit kinderen tussen de 0 en 12 jaar, waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar vanwege een sociale of medische situatie niet in staat zijn om volledig voor hun kinderen te zorgen. Het kan ook voorkomen dat er voor kinderen geen gezond opvoedklimaat is. Kinderopvang biedt een omgeving waar het kind tot ontwikkeling kan komen en geeft ouders de ruimte en tijd om te zorgen dat zij de zorg voor het kind weer volledig zelf op kunnen pakken. De SMI is een tijdelijke indicatie voor de duur van zes maanden. De indicatie kan eenmalig verlengd worden met drie maanden. Meer informatie over de SMI is terug te lezen in de '*beleidsregels tegemoetkoming kinderopvang SMI 2022*'.

Bijzondere bijstand

Vanuit de bijzondere bijstand kan een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang worden verstrekt op grond van de '*beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Bladel 2024*', ook wel de Sociaal Medische Indicatie (SMI). Dit is bedoeld voor noodzakelijke kosten en als aanvulling op de kinderopvangtoeslag die door de belastingdienst wordt verstrekt, aan de in gemeente Bladel woonachtige ouder die voldoet aan de voorwaarden volgens de beleidsregels.

Verlengde peutertijd

Vroegschoolse educatie op de basisschool gaat gepaard met extra ondersteuning. Hierdoor is er ook sprake van aangepast onderwijs dat aansluit op de ontwikkeling en de behoeften van het kind. Vanuit de peuteropvang locaties en scholen kan de vraag komen of een peuter na het bereiken van het vierde levensjaar, nog een half jaar langer mag blijven bij de peuteropvang. Dit gaat dan om een peuter die een achterstand heeft en meer tijd nodig heeft om beter voorbereid te worden op het basisonderwijs. Ondanks extra voorschoolse inzet zijn kinderen nog niet altijd klaar voor het basisonderwijs. Dit betreft zowel doelgroepkinderen, als 'reguliere peuters'. Als kinderen op vierjarige leeftijd nog niet toe zijn aan de basisschool, valt dit in principe niet onder het OAB, maar moet er een oplossing gevonden worden binnen het kader van het Passend Onderwijs.

Daarnaast zien kinderdagverblijven ook dat er kinderen zijn die beter gebaat zijn bij een gespecialiseerde kinderopvang. Wegens wachtlijsten is dat niet altijd mogelijk. De reguliere kinderopvang kijkt dan samen met onderwijs hoe zij binnen de mogelijkheden het kind zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Het kinderdagverblijf stemt de verlenging van de peutertijd af met de GGD en de gemeente, in verband met de VE indicatie en de bekostiging via de subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie.

Geldzorgen

In de kinderopvang

In de doelgroepdefinitie hebben we geldzorgen als mogelijke voorwaarde voor een VE-indicatie opgenomen. Uit onderzoek blijkt dat een betaalbare en kwaliteitsvolle kinderopvang een belangrijke schakel in de strijd tegen (kinder)armoede is (Kalthoff, 2020). Kinderopvang zorgt ervoor dat kinderen het later beter doen op school.

Bovendien draagt kinderopvang ertoe bij dat kinderen complexere interacties aangaan, interactiever zijn in het spel met leeftijdsgenootjes en zich zelfstandig en minder angstig tonen in nieuwe situaties. Kinderopvang kan een kansarme gezinsomgeving compenseren en kwetsbare kinderen beschermen tegen gezinsgebonden risico's. Vooral de periode tussen nul en drie jaar blijkt cruciaal voor de ontwikkeling van intellectuele, emotionele en sociale vaardigheden van jonge kinderen. Gezinnen met geldzorgen hebben er daarom baat bij dat de effecten van geldzorgen op kinderen worden beperkt door deelname aan VE.

Op school

Via Stichting Leergeld kan voor leerlingen van ouders met een lage sociaal economische situatie laptops of tablets worden aangevraagd. Gebruik van technologie (software, tablets en laptops), in het onderwijs en thuis, neemt toe. Het niet beschikken over een laptop of tablet ontnemt kinderen de kansen op gelijke ontwikkeling, passend bij hun leeftijdsgenoten. Daarnaast is Stichting Leergeld er voor kinderen van 0-18 jaar, waarvan de ouders in moeilijke financiële omstandigheden verkeren. Zij streven ernaar om alle kinderen te laten deelnemen aan onderwijs en sociale activiteiten zoals cultuur en sport. Ook voor zwemlessen kunnen ouders terecht bij Stichting Leergeld.

Bibliotheek

BoekStart activiteiten

De Bibliotheek bevordert met BoekStart het lezen bij kinderen van 0-4 jaar en laten ouders met jonge kinderen samen genieten van boeken. In Bladel wordt dit vormgegeven met het wekelijkse voorleesmoment voor ukkies. Daarnaast wordt er maandelijks in Bladel een 'Boekjes en Babbels' georganiseerd. Dat is een moment waarbij (groot)ouders en jonge kinderen genieten van boeken, verwerkingsspellen kunnen doen en elkaar kunnen ontmoeten. Elke bijeenkomst staat in het teken van een thema.

Voorleesexpress

Bibliotheek De Kempen is sinds 2019 actief met de VoorleesExpress (2-8 jaar) en de DoorleesExpress (8-12 jaar). Het is bedoeld voor kinderen met (risico op) een taalachterstand die opgroeien in een omgeving waar taal weinig tot niet gestimuleerd wordt. De VoorleesExpress biedt 20 aaneengesloten weken één uur per week een vrijwilliger om voor te lezen aan het kind. De vrijwilliger betreft de ouder(s) daar ook bij. Het doel van het voorlezen is om de woordenschat uit te breiden, het ontwikkelen van het taalgevoel en kinderen te laten ontdekken hoe leuk het is om boeken te lezen. Naast het voorlezen, geeft de vrijwilliger ook advies over de boeken die ouders en kinderen kunnen kiezen, passend bij de (ontwikkelings-)leeftijd van het kind (Bibliotheek De Kempen, 2025).

De Bibliotheek op School

De Bibliotheek op School (DBoS) heeft als doel dat alle kinderen (digi)taalvaardig het basisonderwijs verlaten. Lezen en digitale vaardigheden zijn essentieel om later goed deel te kunnen nemen aan de samenleving. Het versterken van het leesplezier en digitale geletterdheid staan centraal. Door middel van een actuele en gevarieerde collectie van boeken en de inzet van een lees-mediaconsultant wordt de leesomgeving op school ondersteund en gestimuleerd.

Scholen kunnen zelf kiezen of zij deelnemen aan DBoS. De Bibliotheek financiert een deel, vanuit de subsidie van de gemeente, en de school betaalt een deel.

In schooljaar 2024-2025 evalueert de Bibliotheek, samen met de directies en leerkrachten uit het basisonderwijs, de huidige conceptinvulling van de Bibliotheek op School en wordt de invulling hernieuwd voor de komende schooljaren.

Kansrijke Start

In 2024 is de Bibliotheek samen met het DigiTaalhuis aangesloten bij de Coalitie Kansrijke Start in de Kempen gemeenten. Binnen deze coalitie wordt op gemeenteniveau bepaald hoe deze Kansrijke Start ingevuld wordt en wat de rol van de Bibliotheek kan zijn.

Gezondheid - Kansrijke start in De Kempen

Binnen het landelijke actieprogramma *Kansrijke Start* werken gemeenten samen om (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties te ondersteunen, met bijzondere aandacht voor de eerste 1000 dagen van het kind. Deze periode is van essentieel belang voor de gezonde ontwikkeling van kinderen. Gemeente Bladel neemt samen met de gemeenten Bergeijk, Eersel en Reusel-De Mierden deel aan dit programma, met een regionale coalitie. Door deel te nemen aan het *actieprogramma Kansrijke Start*, willen we de positie van (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties versterken en ondersteunen. Het doel is om hun kinderen de best mogelijke start in het leven te geven, zowel op het gebied van gezondheid als kansen op de lange termijn. De eerste 1000 dagen van een kind vormen hierbij een cruciale periode voor de lichamelijke, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Basisvaardigheden

Sinds 2020 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het ontwikkelen, uitvoeren en monitoren van de aanpak van basisvaardigheden. Basisvaardigheden omvat lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. In gemeente Bladel geldt dat ongeveer 6% van de inwoners moeite heeft met de basisvaardigheden (Geletterdheid in zicht, 2024). Dat zijn ongeveer 1.260 inwoners. Dit ten opzichte van 2,5 miljoen mensen in Nederland (14%).

In Nederland heeft 1 op de 9 ouders (met minderjarige kinderen) moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Daardoor hebben ze vaak ook moeite met een computer of smartphone. Kinderen van deze ouders komen vaker met een taalachterstand van school.

Samen met Stichting Lezen en Schrijven, het DigiTaalhuis, Taalkracht, Bibliotheek De Kempen en de Kempen gemeenten werkt gemeente Bladel aan het bereiken van deze doelgroep. zodat aanbod op de ontwikkeling van basisvaardigheden gericht ingezet kan worden.

Vluchtelingenhulp

Stichting Vluchtelingenhulp Bladel geeft ondersteuning en begeleiding aan statushouders. Zij zijn een belangrijke partij in de toeleiding naar voorschoolse educatie en ook naar het (basis)onderwijs. Samen met samenwerkingspartners kunnen zij uitleg geven over voorschoolse educatie. En daarnaast het nut en de noodzaak van het aanbod benadrukken. Verder kunnen zij ook met ouders kijken wat de dichtstbijzijnde toegankelijke school is en uitleg geven over wat scholen bieden.

Hoofdstuk 6 - Begroting

Begroting 2024-2026

De gemeentelijke begroting voor het onderwijsachterstandenbeleid is gebaseerd op het onderwijsachterstandenbudget dat we van het Rijk ontvangen. Het onderwijsachterstandenbudget wordt uitgekeerd in een Specifiek Uitkering (SPUK) en is gebaseerd op CBS-data en vier indicatoren, zoals beschreven in hoofdstuk 2. De huidige OAB periode loopt tot en met 2026. Tot zover reikt de begroting dan ook.

Het is voor 2027 en verder nog onbekend of de OAB middelen via een SPUK uitgekeerd blijven worden.

Hieronder staan de verwachte inkomsten en verwachte uitgaven geschetst voor de periode tot en met 2026.

Verwachte inkomsten

	2024	2025	2026
Verwachte inkomsten SPUK OAB*	€242.926,-	€214.477,-	€193.029,30
Doorschuijft voorgaande jaren	€153.000,-	€237.973,09	€121.468,49**
Totale te besteden	€395.926,-	€452.450,09	€314.497,79

*Bedrag in 2026 is een indicatie, gebaseerd op de korting die is aangekondigd. Het Rijk berekent jaarlijks de uitkering op basis van recente cijfers.

**Verwachte middelen die doorschuiven van 2025 naar 2026.

Verwachte uitgaven

	2024	2025	2026
Voorschoolse educatie	€97.897,23	€90.981,60	€95.000,-
OST4-		€15.000,-	€15.000,-
Opstapje		€20.000,-	€20.000,-
Nieuwkomersonderwijs		€20.000,-	€20.000,-
Peutermonitor		€15.000,-	€15.000,-
Inspiratiesessie		€2.000,-	€2.000,-
GGD		€11.000,-	€11.000,-
Flyers/promotie		€2.000,-	/
Projecten/overig	€60.055,68	€155.000,-	€134.000
Totale uitgaven	€157.952,91	€330.981,60	€312.000,-

Literatuurlijst

Boonk, L., Gijselaers, H. J. M., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2018). A review of the relationship between parental involvement indicators and academic achievement. *Educational Research Review*, 24, 10–30. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.02.001>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). *Verwachte onderwijsachterstanden*. Geraadpleegd op 30 januari 2025, van <https://dashboards.cbs.nl/v5/onderwijsachterstanden/>

Daamen, W. (2017, augustus). *Partnerschap met ouders: Wat werkt?* Nederlands Jeugdinstituut. https://www.nji.nl/uploads/2021-05/WatWerkt_Partnerschap-met-ouders.pdf

De Vries, H.A. (2013). *Het effect van cluster 4 onderwijs, speciaal basisonderwijs en regulier onderwijs op de ontwikkeling van het sociaal functioneren bij jongens met gedragsproblemen* (Masterscriptie, Universiteit Utrecht). Utrecht University Repository. <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/13735/Vries%203521486.pdf>

Geletterdheid In Zicht. (z.d.). *Geletterdheid In Zicht*. Geraadpleegd op 4 maart 2025, van <https://geletterdheidinzicht.nl/>

GOAB. (z.d.). *Doelgroep en toeleiding*. Geraadpleegd op 6 maart 2025, van <https://goab.eu/themas/doelgroep-en-toeleiding/>

Ince, D. & Kalthoff, H. (2020, april). *Opgroeien en opvoeden. Normale uitdagingen voor kinderen, jongeren en hun ouders*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Opgroeien-en-opvoeden.pdf>

Inspectie van het onderwijs. (2020). *Technisch rapport segregatie. Staat van het Onderwijs 2020*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. <https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/rapporten/2020/04/22/technisch-rapport-svho-2020-segregatie/technisch+rapport+staat+van+het+onderwijs+2020+segregatie.pdf>

Rijksoverheid. (z.d.). *Inclusief onderwijs*. Geraadpleegd op 25 februari 2025, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inclusief-onderwijs>

Gemeente Bladel (2025). *Uitvoeringsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2025-2026*.

Bijlage 1 – Terugblik op beleidsperiode 2020-2023

In de vorige beleidsnota 'Voor- en vroegschoolse educatie 2020-2023 gemeente Bladel' staan een aantal doelen geformuleerd die gezamenlijk met de samenwerkingspartners zijn geëvalueerd. In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen benoemd wat de belangrijkste bevindingen zijn in relatie tot de eerder genoemde doelen.

1. *Zoveel mogelijk kinderen die het risico lopen om minder goed te presteren in het onderwijs, profiteren van voorschoolse educatie*

De gemeente bepaalt samen met haar partners in het veld welke kinderen in aanmerking komen voor voorschoolse educatie. Dit wordt opgesteld in een doelgroepdefinitie. Om zoveel mogelijk kinderen te laten profiteren van voorschoolse educatie is de afgelopen jaren een brede doelgroepdefinitie gehanteerd. Dit betekende dat niet alleen kinderen met een (risico op) achterstand in spraak en/of taal in aanmerking kwamen voor een VE indicatie, maar ook kinderen met een (risico op) achterstand in de sociaal emotionele ontwikkeling. In de praktijk bleek dat er zeer weinig indicaties voor kinderen met alleen een (risico op) achterstand in de sociaal emotionele ontwikkeling werden afgegeven. Bij veel van deze indicaties was er ook een (risico op) achterstand in de spraak- taalontwikkeling.

2. *Het bereik van (doelgroep)peuters wordt met ten minste 10% vergroot per 2023*

De afgelopen jaren is ingezet op het genereren van betrouwbare cijfers rondom bereik en non-bereik. Hiervoor hebben we via Sardes een Peutermonitor afgenomen. De cijfers in deze monitor bleken echter niet betrouwbaar. Dit was het gevolg van het onvoldoende duiden van de cijfers in de juiste context. De cijfers van de GGD kwamen niet overeen met de praktijk en daar ontbrak de uitleg en context bij de cijfers. We kunnen daarom niet aangeven of het bereik de afgelopen jaren is vergroot met tenminste 10%. Er wordt gestreefd naar de basis op orde in 2025. Dat betekent betrouwbare cijfers die geduid kunnen worden in de juiste context.

3. *Er is een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie*

In de praktijk hebben we de afgelopen jaren gezien dat er soms één of geen geïndiceerde kinderen gebruik maken van het aanbod op een VE locatie. Door de inkoopregeling met de VE aanbieder, die tot medio 2024 liep, betaalde de gemeente wel voor het aanbod, maar werd er geen gebruik van gemaakt. De inkoopafspraken zijn daarom omgezet in subsidieafspraken. In samenspraak met de VE aanbieder Nummereen is daarom besloten om vanaf 2025 alleen nog bij de locaties KC Florent in Bladel en Het Palet in Hapert VE aan te bieden. Om de vraag voor VE aanbod in de kernen Casteren, Hoogeloon en Netersel op te vangen, is het streven daar een alternatief aanbod aan te bieden in de vorm van een thuisprogramma.

4. *De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit*

De kwaliteit van VE moet minimaal voldoen aan het *Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie*, *Besluit Kwaliteit Kinderopvang* en de *Regeling Wet Kinderopvang*. De gemeente mag aanvullende kwaliteitseisen stellen. De afgelopen VVE-beleidsperiode zijn er geen aanvullende eisen aan de opvang gesteld voor de uitvoering van VE. De komende beleidsperiode wordt bepaald of aanvullende voorwaarden gesteld dienen te worden in relatie tot de doelen die in dit onderwijsachterstandenbeleid worden gesteld.

5. *Ouderbetrokkenheid wordt vergroot*

Gemeenten en basisonderwijs hebben geen wettelijke taak als het gaat om ouderbetrokkenheid. De kinderopvang heeft deze taak wel. In het verleden werden ouders vooral via het consultatiebureau betrokken, waar de jeugdverpleegkundige de ouders informeerde over het doel en noodzaak van VE. Daarnaast biedt de website van de gemeente Bladel informatie voor ouders als het gaat om VE. De kinderopvang heeft haar eigen beleid rondom ouderbetrokkenheid. Zij probeert actief ouders te betrekken bij de voorschool (kinderopvang, peuteropvang en voorschoolse educatie).

6. *De gemeente voert regie op voor- en vroegschoolse educatie*

De regie vanuit de gemeente liet, vanwege de wisselingen in personeel in de jaren 2022 en 2023, te wensen over. Dit signaal is opgepakt en sinds 2024 zijn de overleggen met de samenwerkingspartners weer ingevoerd. Dit betekent twee keer per jaar een LEA overleg, drie keer per jaar een directeurenoverleg en een werkgroep VVE die vier tot zes keer per jaar samenkomt. Daarnaast is in samenwerking met de partners dit onderwijsachterstandenbeleid opgesteld.

7. *Een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie*

Op iedere VE locatie zet de VE aanbieder in op een doorgaande lijn van kinderopvang naar de basisschool. Het doel is om de overgang zo soepel mogelijk te maken. Tot op heden is er nog geen algemeen beleid opgesteld ten aanzien van dit onderwerp. Met behulp van dit onderwijsachterstandenbeleid wordt in kaart

gebracht wat er al wordt gedaan ten aanzien van de doorgaande lijn en welke doelen er gesteld worden voor de komende periode.

Bijlage 2 – Overlegstructuren

We hechten groot belang aan het bereiken van de gewenste resultaten. Daarom bespreken we regelmatig de stand van zaken met elkaar, rondom het Uitvoeringsplan (Gemeente Bladel, 2025), en bepalen we of we nog op de goede weg zitten. In de komende beleidsperiode streven we ernaar om de huidige overlegstructuren beter met elkaar te verbinden en er een cyclisch proces van te maken.

VVE werkgroep

De uitvoeringsagenda staat centraal in de VVE werkgroep. De VVE werkgroep komt minimaal vier keer per jaar samen en wordt vertegenwoordigd door de VE aanbieder(s), een afvaardiging van de directeuren van de basisscholen, de GGD en op afroep andere relevante partijen. De gemeente zit de VVE werkgroep voor en maakt tevens de notulen.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

In de LEA worden twee keer per jaar de doelen en resultaten vastgesteld en wordt de voortgang van het OAB-beleid op hoofdlijnen besproken. Dit overleg wordt gevoerd met de besturen van kinderopvang, primair- en voortgezet onderwijs en de wethouder en ambtenaar van gemeente Bladel. En vanaf 2025 wordt ook de GGD en CJG+ De Kempen daarvoor uitgenodigd. De gemeente zit het overleg voor en maakt tevens de notulen.

Directeurenoverleg

Het directeurenoverleg wordt drie keer per jaar gevoerd. Alle schooldirecteuren van het voortgezet- en basis-onderwijs in gemeente Bladel sluiten aan. In dit overleg bespreken we onder andere de thema's rondom segregatie, integratie en toelatings- en inschrijvingsprocedures. Ook de doorgaande lijn van primair naar voortgezet onderwijs zal hier een plek krijgen. Daarnaast komen hier alle andere relevante zaken aan bod. Ook in dit overleg zit de gemeente voor en zorgt de gemeente voor de notulen.